

ПРОЖИВАННЯ В ПОЛЬЩІ

1. Легальне проживання – люди які приїжджають безпосередньо з України

Відповідно до польського законодавства громадяни України, які залишили батьківщину внаслідок російської агресії та в'їхали на територію Республіки Польща з **24 лютого 2022 року** до дати, яку визначить пізніша постанова, можуть на законних підставах перебувати на території Польщі протягом **18 місяців**, рахуючи від 24 лютого 2022 року. **Це стосується людей, які прибули до Польщі безпосередньо з України** та заявили про намір залишитися на території Польщі.

Це стосується і подружжя громадян України, навіть якщо вони не мають громадянства України, за умови, що вони прибули безпосередньо з території України у зв'язку з бойовими діями, що ведуться на території цієї держави.

Це право не залежить від інших прав на в'їзд і перебування на території Республіки Польща, які виникають з положень закону, **однак воно втрачає свою силу у разі виїзду з території Республіки Польща на період, що перевищує 1 місяць.**

Зазначені вище правила також поширюються на громадян України, які мають **Карту Поляка**, які виїхали з України у період з 24 лютого 2022 року, а потім прибули на територію Республіки Польща (**в даному випадку, однак, немає вимоги щодо прямого в'їзду з України**).

Положення про законність перебування протягом 18 місяців **не поширюються на громадян України, які подали заяви про міжнародний захист в Республіці Польща або заявили про намір подати такі заяви (якщо вони не відкликають ці заяви).**

Вважається, що громадяни України, які в'їхали на територію Республіки Польща після 24 лютого 2022 року отримують тимчасовий захист згідно зі ст.106 п.1 Закону від 13 червня 2003 р. про надання захисту іноземцям на території Республіки Польща.

Подальша легалізація перебування громадян України, які втекли від війни, можлива шляхом надання **посвідки на тимчасове проживання**, яка надається одноразово **на 3 роки**. Заявки на цей вид дозволу можуть бути подані не раніше, **ніж через 9 місяців з дати в'їзду на територію Республіки Польща.**

2. В'їзд на територію Польщі

В'їзд громадянина України на територію Польщі **має реєструватися начальником прикордонної служби під час прикордонного контролю.** Якщо в'їзд не зареєстровано, Головний комендант прикордонної служби реєструє перебування громадянина України **за його заявою, поданою не пізніше 60 днів з дня в'їзду на територію Республіки Польща.**

3. Отримання номеру PESEL

У громадян України, які приїхали до Польщі у зв'язку з війною, **є можливість отримати номер PESEL.**

Це рішення спрямоване на реалізацію низки державних послуг, **таких як використання соціальної допомоги, можливість безкоштовного лікування або можливість створення бізнесу.**

Без номера PESEL надання більшості послуг та переваг неможливе.

Для отримання номеру PESEL громадянину України необхідно подати заяву до місцевого органу гміни. Заява подається особисто, письмово і має бути підписана власноручним підписом.

Для отримання номеру PESEL необхідно заповнити **спеціальну форму та надати фото (можна зробити безкоштовне фото у місці подачі заявки).**

У людей старше 12 років беруть відбитки пальців.

У Лодзі, пункт в якому можна скласти таку заяву то **Управління Міста Лодзь** за адресою **ul. Krzemieniecka 2B**, перший поверх. В годинах:

- понеділок, середа, четвер, п'ятниця з 8:00 до 16:00
- вівторок, 8:00 - 17:00

Процедура безкоштовна, а номер видається «на місці».

Заявку на отримання номера PESEL від імені дітей подає **один із батьків, куратор, опікун або особа, яка фактично доглядає за дитиною.**

Особа заявника підтверджується на підставі:

- проїзного документа;
- Карти Поляка;
- будь-якого іншого посвідчення особи з фотографією (навіть якщо воно вже не дійсне);
- свідоцтво про народження (стосується осіб до 18 років);
- заяви.

Заяви про достовірність даних подаються під загрозою кримінальної відповідальності за подання неправдивої інформації.

4. Довірений профіль

Якщо заявка на надання номеру PESEL містить номер телефону та адресу електронної пошти, **за згодою заявника** автоматично створюється довірений профіль.

Довірений профіль – це безкоштовний метод підтвердження особи в системах електронного адміністрування, **завдяки якому можна подавати заяви, скарги, збори та декларації до різних установ, без особистого відвідування офісу (подібний до Дії в Україні).**

Одноразовий пароль, що дозволяє активувати довірений профіль заявником, надсилається на номер мобільного телефону, вказаний вами у заявці.

5. Продовження віз та терміну перебування

Якщо громадянин України має **візу або посвідку на тимчасове проживання**, термін дії якої закінчується після 24 лютого 2022 року, термін дії цієї візи чи посвідки **буде продовжено відповідно до закону до 31 грудня 2022 року.**

У цьому випадку нова візова наклейка не наклеюється.

У період продовження терміну дії національна віза не дає права перетинати кордон.

Якщо останній день дії **посвідки на проживання, польських документів, що посвідчують особу громадянина України, або документів «згода на толерантне**

перебування» припадає на період з 24 лютого 2022 року, відповідно до закону дія таких документів **продовжується на 18 місяців.**

6. Допомога по приїзду в Польщу

Громадяни України та їх подружжя можуть подати **заяву на отримання одноразової грошової допомоги на утримання в розмірі 300 злотих на особу**, призначену, зокрема, на покриття витрат на харчування, одяг, взуття, засоби особистої гігієни та оплату житла.

Після отримання номеру PESEL заяви на отримання допомоги можна подавати до міських центрів соціального захисту населення, **залежно від місця перебування.**

В Лодзі то:

- ➔ ФІЛІЯ Łódź-Bałuty [ul. Tybury 16, 91-015 Łódź-Bałuty]
- ➔ ФІЛІЯ Łódź-Górna [ul. Będzińska 5, 93-540 Łódź-Górna]
- ➔ ФІЛІЯ Łódź-Śródmieście [ul. Wólczańska 225, 93-005 Łódź-Śródmieście]
- ➔ ФІЛІЯ Łódź-Widzew [ul. Grota Roweckiego 30, 93-217 Łódź-Widzew]

Після прибуття на територію Республіки Польща громадяни України також **отримують доступ до сімейних пільг, допомоги по догляду за дитиною, пільг на добрий старт, сімейного капіталу** або субсидій на зниження батьківської плати за перебування дитини в яслах, дитячих клубах чи дитячих садках. **Вони також можуть претендувати на різні види соціальних виплат.**

Усі види соціальних виплат можна отримати у вищезгаданих муніципальних центрах соціального захисту населення. Обов'язковою умовою для отримання пільг є наявність номеру PESEL.

7. Медична допомога

Громадяни України, які прибули до Польщі з 24 лютого 2022 року, **мають право на медичні пільги та відшкодування витрат на ліки на тих самих умовах, що й застраховані в Польщі.** Це означає, що за потреби українські пацієнти можуть **безоплатно** скористатися допомогою в суб'єктах, які уклали договір з Нацфондом Здоров'я.

Такі як:

- клініки загальної практики;
- спеціалізовані клініки;
- лікарні.

Також є можливість організувати **платні приватні візити**. Це можна зробити, наприклад, через веб-сайт www.znanylekarz.pl, де можна записатися на прийом **українською мовою**, або зателефонувавши безпосередньо до обраних клінік.

Також міністр охорони здоров'я додав громадян України до **Національної програми вакцинації проти COVID-19**. Завдяки цьому ті, хто не приймав препарат в Україні, можуть зробити це в Польщі безкоштовно.

Громадяни України, які перебувають на території Республіки Польща, **також можуть отримати безкоштовну психологічну допомогу**.

Корисні контакти, пов'язані з медичною та психологічною допомогою:

- безкоштовна гаряча лінія **Національного Фонду Здоров'я** українською мовою **800-190-590**;
- **Дитяча гаряча лінія Омбудсмена у справах дітей – 800 12 12 12** – на номері чергує психолог, який вільно володіє українською та російською мовами;
- **Фонд Польський Міграційний Форум – 669 981 038** – безкоштовний телефон екстреної допомоги (довідка українською та російською мовами);
- **Український дім / Наш вибір – 727 805 764**;
- **Медичний Даміан – 22 566 22 27** – українською мовою;
- **Центр терапії та розвитку „Akson” – 697 343 396**;
- **Платформа Helping Hand – 698 188 305** – українською мовою.

8. Освіта та догляд за дітьми

Тимчасовий опікун неповнолітнього громадянина України

Багато українських дітей перетинає кордон Польщі, деякі з них без батьків, під опікою родичів чи знайомих. Для забезпечення добробуту такої дитини суд може призначити тимчасового опікуна неповнолітньому громадянину України, який прибув на територію

Польської держави безпосередньо з території України у зв'язку з веденням там бойових дій і перебуває на території Польщі без батьків.

Хто може бути тимчасовим опікуном?

Призначаючи тимчасового опікуна, суд керується інтересами дитини. Тимчасовий опікун має призначатися насамперед із родичів, чи інших осіб, які гарантують належне виконання обов'язків. У разі відсутності таких осіб, на вимогу суду кандидата призначає центр соціального захисту населення або центр соціальних служб. Для кількох неповнолітніх може бути призначений один тимчасовий опікун, якщо між їх інтересами немає конфлікту. Одну особу слід призначити тимчасовим опікуном для братів і сестер, якщо це можливо.

Які права має тимчасовий опікун?

Тимчасовий опікун представляє і піклується про неповнолітнього та його майно. У всіх важливих питаннях опікун повинен отримати згоду суду з питань опіки.

Хто призначає тимчасового опікуна?

Тимчасовий опікун встановлюється судом опіки на вимогу або за власної ініціативи суду. Заява може бути подана, зокрема, від особи, яка фактично опікає неповнолітнього або особи, яка фактично взяла під опіку неповнолітнього після в'їзду неповнолітнього на територію Республіки Польща, та здійснює її в день подання заяви.

Процес призначення опікуна.

Після подання заяви до суду протягом **3 днів** призначається судове засідання, під час якого суд заслуховує кандидата на посаду тимчасового опікуна та особу, яка фактично опікає неповнолітнього, а також заслуховує неповнолітнього, якщо його психічний розвиток, стан здоров'я та ступінь зрілості допускає це, враховуючи належним чином його бажання.

Освіта

Учні з України у віці обов'язкової освіти (7-18 років) **приймаються до державних шкіл і отримують догляд та навчання на умовах, що застосовуються до громадян Польщі.**

Прийом до школи можливий протягом **усього навчального року**, а клас, у якому продовжиться навчання, визначається за сумою закінчених шкільних років за кордоном.

У процесі прийому учнів до шкіл, **правова підстава перебування учня в Польщі не має значення.**

Українські студенти, які втекли від війни, можуть продовжити навчання в польських університетах, де вони мають можливість подати документи, зокрема, **на соціальну стипендію та студентський кредит.**

Діти від 7 до 18 років можуть навчатися в польських школах безкоштовно. Для вступу до школи потрібно скласти подання, а рішення з цього приводу приймає директор. Приймає дитину державна початкова школа, на адміністративній території якої проживає дитина-іноземець, а інші державні початкові та середні школи за наявності вільних місць. Якщо у обраному об'єкті немає вільних місць, зверніться до адміністрації гміни. **Незнання польської мови не є формальною перешкодою.** Учні з України можуть брати участь у безкоштовних уроках польської мови, які організують школи.

Щодо дітей молодшого дошкільного віку - навчання та догляд за ними здійснюються відповідно до Закону про освіту. Усі діти віком 3-6 років, які не мають польського громадянства, мають право користуватися дошкільною опікою.

- Діти віком від 3 до 5 років **мають право** здобувати дошкільну освіту в дитячому садку або відділенні дитячого садка при початковій школі.
- Діти віком від 6 років **повинні** проходити річну підготовку до садка в дитячому садку або відділенні дитячого садка при початковій школі.

Директор дитячого садка/початкової школи, в якому є відділення дитячого садка, приймає рішення про прийом дитини до дитсадка під час навчального року. Якщо в закладі немає місць, об'єкти, де є вільні місця, повинні бути вказані гміною.

9. Соціальна підтримка

Громадянам України, які легально в'їхали з України до Польщі після 23 лютого 2022 р. в зв'язку з військовими діями і хочуть залишитися в Польщі, Заклад Соціального Страхування буде надавати і виплачувати допомогу для родини. **Відповідну заяву українською мовою можна буде скласти тільки електронно через Платформу Електронних Послуг (ПУЕ) ЗУС. Інформація від коли можна скласти заяви буде подана на інтернет-сторінці ЗУС.**

Хто може скласти заяву про допомогу для родини?

Заяви про допомогу для родини, яку виплачує ЗУС, може скласти особа, яка:

- Є громадянином України або чоловіком/дружиною громадянина України,
- Має легальне перебування в Польщі,
- Має під опікою дитину (є її мамою/татом чи тимчасовим опікуном), яка має українське громадянство і приїхала з України до Польщі після 23 лютого 2022 р. через воєнні дії.
- Має під опікою дитину (є її мамою/татом чи тимчасовим опікуном), народжену в Польщі громадянкою України, яка має легальне перебування в Польщі.

Важливо!

Перебування в Польщі вважається легальним на протязі 18 місяців рахуючи від 24 лютого 2022 р. чи від дати перетину кордону (після 23 лютого 2022 р.) для громадян України, які виїхали з України до Польщі легально після 23 лютого 2022 через військові дії і хочуть залишитися в Польщі.

Допомога для родин буде виплачуватися не довше ніж протягом періоду перебування на території Польщі.

Тимчасового опікуна або заступницьку опіку для дитини, яка прибула з України через воєнні дії і перебуває в Польщі встановлює польський суд.

Яку допомогу для родини можна отримати від ЗУС

- **500 зл./місяць** на кожну дитину яка не досягнула 18 років, яка проживає в Польщі (допомога на виховання з програми Родина 500+, так зване 500+)

Це допомога для батьків (одного з батьків), тимчасового опікуна і особи яка займається заступницькою опікою дитини.

- **500 зл. чи 1000 зл./місяць** на другу і кожну наступну дитину у віці 12-35 місяців, яка проживає в Польщі (сімейний опікунчий капітал, РКО).

Це допомога для батьків (одного з батьків), тимчасового опікуна.

- **400 зл./місяць** допомога в фінансуванні оплати за дитячий садочок, дитячий клуб чи дитячу денну няню (допомога в фінансуванні за дитячий садочок)на:
- Першу і єдину дитину в сім'ї,

- Першу дитину в сім'ї, якщо на наступну дитину отримуєш РКО,
- На другу і наступну дитину в сім'ї у віці перед досягненням 12 місяців і після 35 місяців, на яке були надано сімейний опікунчий капітал і цей капітал забрали одним платежем належної суми.

Дитина має бути вписана до реєстру дитячих садочків чи дитячих клубів, чи переліку денних няньок.

Це допомога для мами/тата, тимчасового опікуна і особи яка займається заступницькою опікою дитини.

- **300 зл. раз на рік** на кожну дитину у віці до 20 років (чи до 24 у випадку учня з інвалідністю), яка проживає в Польщі і вчиться в школі – (допомога з програми Добрий Старт, так зване 300+).

Це допомога для мами/тата, тимчасового опікуна і особи яка займається заступницькою опікою дитини.

Аби скласти заяву в ЗУС будуть потрібні:

- Польський ідентифікаційний номер ПЕСЕЛЬ особи яка складає заяву і дитини,
- Електронна адреса особи,
- Польський номер телефону,
- Номер банківського рахунку в Польщі.

Реєстрація громадян України з метою надання польського ідентифікаційного номера ПЕСЕЛЬ розпочнеться в офісі гміни (ужонд гміни), міста чи дільниці в Польщі від 16 березня 2022 р.

10. Робота та ведення бізнесу

Положення закону надають громадянам України **доступ до польського ринку праці та право до реєстрації в повітовому управлінні праці.**

Громадянин України може зареєструватися та бути визнаним **безробітним чи шукаючим роботу** та користуватися послугами ринку праці, зокрема, працевлаштуванням, консультуванням щодо кар'єри та навчання – **на тих самих умовах, що й громадяни Польщі.**

Громадяни України також можуть здійснювати та вести підприємницьку діяльність **на тих самих умовах, що й громадяни Польщі** – за умови отримання ними номера PESEL.

Більше інформації доступно на веб-сайті www.alicjabien/ukraina, де ви можете знайти, зокрема:

- Порадник для людей, які прибули до Польщі не безпосередньо з території України;
- Порадник для працівника;
- Порадник для підприємця;
- Порадник для орендаря.

КОНТАКТНІ ДАНІ

e-mail: ukraina@alicjabien.pl

телефон: 0048 505 105 092